

„Lidija sa ponosom priča da Božidar zna da priča, piše, sam jede, zna sam da se obuče, zna da pređe ulicu, socijalizovan je, voli društvo. Danas nema asistenta, Lidija vjeruje da bi više i bolje napredovao u školi, da ga ima. No oni koji odlučuju ne misle tako. Nije da im ne vjeruje ali bori se za svoje dijete, želi da ga osposobi što više u okviru mogućeg jer kod autizma napredak je čudesna riječ. Brine za njegovo sutra.“

Primjerena podrška u njihovom obrazovanju zahtijeva poznavanje autizma, edukovano nastavno osoblje, definisanu saradnju sa odgovarajućim stručnjacima koji pružaju podršku djeci sa autizmom, vaspitačima i nastavnicima u obrazovnom procesu.

Djeca sa autizmom postaju odrasli sa autizmom

Stepen samostalnosti, ispunjenosti života, uključenost i učešće odrasle osobe sa autizmom u društvenu zajednicu odgovara stepenu pristupačnosti, tolerancije, prihvatanja i podrške zajednice djeci sa autizmom da razviju svoje sposobnosti i ostvare svoja ljudska prava. Ako dijete sa autizmom, odrasla osoba sa autizmom i zajednica u vezi toga mogu da iskažu podjednako zadovoljstvo, svijet je dobro mjesto za sve nas zahvaljujući kolektivnoj odgovornosti jednih prema drugima.

„Sve nade roditelja stale su u želju da se formira Centar djecu sa autizmom. Ali kakav? Ozbiljan Centar koji bi mogao da odgovori stvarnim potrebama, primijeni najnovija znanja i metode, ima obučen kadar i zaista bude sigurna luka i za djecu i za roditelje.“

Centar za autizam treba da odgovori na posebnu ranu intervenciju (predškolski program), edukaciju po posebnom programu (školski program), sa pružanjem sveobuhvatnih usluga, u svim životnim fazama i prema individualnim potrebama, u prirodnoj sredini osobe sa autizmom, a svim članovima porodice mogućnost da se posvete i ličnim i poslovnim obavezama i težnjama.

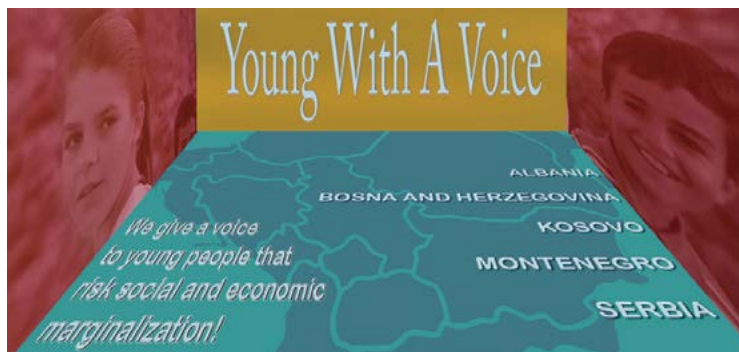
Stručna podrška i podrška zajednice djeci sa autizmom i njihovim porodicama proteže se cijelog života, prema njihovim individualnim potrebama. Zato što nam je dužnost da im obezbijedimo uživanje prava na zdravlje, obrazovanje, stručni tretman i rehabilitaciju, podršku samostalnom življenju, stanovanju, radnom angažovanju, slobodnom vremenu.

Prepoznamo različitosti, prihvatamo ih na pozitivan način i širimo dalje

U letfletu su naznačeni izvodi iz priče „Da ne bude više zvijezda na nebu“, novinarko Andrijane Kadija, sa konkursa za novinara/fotografa u okviru regionalnog projekta „Young with a Voice“, koji implementira NVO „Otvoreni klub“ iz Niša sa partnerskim organizacijama iz pet zemalja (BKTF Albanija; Udruženje „Naša Djeca“, Bosna i Hercegovina; NVO „Djeca prije svega“, Crna Gora; KOMF Kosovo), a koji finansijski podržava Evropska komisija. Priča je zasnovana na podacima i činjenicama iz Alternativnog izvještaja o implementaciji UN Konvencije o pravima djeteta u Crnoj Gori, a konkurs je sproveden aprila 2016. godine sa ciljem da zastupanje prava djece i mladih bude djelotvornije.

Naša adresa i kontakti:

www.djecaps.me
www.facebook.com/djecaprijesvega
child@t-com.me

Dajemo glas mladim ljudima koji su u riziku od socijalne i ekonomske isključenosti!

Želimo da upoznamo i razumijemo osobe sa autizmom, da budemo dio njihovog života.

Želimo da doprinesemo da naša zajednica, vrtić, škola, radna sredina budu pristupačna, prijateljska mjesta koja daju osobama sa autizmom šansu da pokažu svoje prave mogućnosti.

Želimo da ukažemo na neophodnost podrške u oblasti vaspitanja, obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite i brige cijelog društva za djecu sa autizmom i njihove porodice.

Ovaj projekat finansira Evropska Unija. Sadržaj ovog dokumenta je isključivo odgovornost NVO Djeca prije svega i ni na koji način ne odražava stavove Evropske Unije.

Svako dijete je jedinstveno

Svako dijete je jedinstveno i ima pravo na jedinstven tretman. Dijete sa autizmom je jedinstveno i ima pravo na jedinstven tretman. Djeca imaju pravo da žive u svijetu koji ima civilizovan odnos prema različitostima. Odrasli imaju odgovornost da učine svijet dobrim mjestom za svakoga.

Dijete sa autizmom

Dijete sa autizmom ima složeni razvojni poremećaj, koji se ispoljava na različite načine i proizvodi složene potrebe djeteta za našom podrškom.

Autizam se ispoljava od blagih do težih oblika smetnji u socijalnim odnosima (prepoznavanje i razumijevanje svojih i tuđih osjećanja, razumijevanje i predviđanje namjera drugih, druženje), komunikaciji (korišćenje i razumijevanje govora), senzomotornim sposobnostima (smetnje dodira, slušnog i vizuelnog tipa, stereotipni pokreti i kretanje, promjene u motoričkoj kontroli), zbog čega dijete sa autizmom ima teškoće da spozna svijet na način kako ga shvata većina.

Dijagnoza autizam nije zastrašujuće mjesto

Rano uočavanje i dijagnostika razvojnih poremećaja obezbjeđuje i ranu intervenciju i uključivanje djeteta sa autizmom u individualizovani proces edukacije i društvene brige u sredini u kojoj dijete živi. Rani tretman olakšava ukupno funkcionisanje, zaustavlja nepovoljne lične, porodične i društvene posljedice, proizvodi napretke i kod djece sa većim razvojnim i životnim teškoćama.

Dijagnoza autizam daje informacije koje pomažu da bolje razumijemo ponašanje i potrebe osobe sa autizmom, kako da se ponašamo, družimo, igramo, radimo sa osobom sa autizmom, kako da obezbijedimo pravilan odnos sredine prema osobi sa autizmom i njenim potrebama, a sama

osoba sa autizmom uveća šanse za postizanje socijalnih kompetencija i sopstvenih mogućnosti.

Podstiče nas na odgovornost da saznamo i razumijemo kako se osoba sa autizmom osjeća, ponaša, kako uči, razvija sposobnosti, vještine i znanja.

Roditelji djeteta sa autizmom

Roditeljima djeteta sa autizmom potrebno je puno snage, upornosti i podrške da spoznaju i prihvate različitost svog djeteta.

„Sve što danas Božidar može i zna plod je teške borbe i upornosti. Sjeća se trenutka kada je saznala da njegovo ćutanje, zujanje u prazno, sjedenje u ćošku, pravolinijsko kretanje, prebiranje prstićima znači autizam. Borba sa sobom, borba sa najbližima da prihvate Božidara. Hiljade zašto, zašto baš on, zašto mi, jesmo li krivi, prihvatanje, odbijanje, ...odlasci kod različitih ljekara, upoznavanje sa bolešću, opet sumnja, nevjerica i tako pun krug do priznanja i prihvatanja.“

Kako naći odgovarajuću instituciju koja bi izvršila kvalitetnu, ranu dijagnostiku i preporučila odgovarajuću rehabilitaciju i savjetovanje? Gdje dobiti ujednačeni, multidisciplinarni pristup u ranoj dijagnostici i tretmanu djeteta sa autizmom i njegove porodice?

“Roditelji djece sa autizmom su sami. Sistem nije napravio adekvatnu podršku, ta djeca su obično hiperaktivna, zahtijevaju cjelodnevnu pažnju zato često budu zanemareni drugi članovi porodice. Ni razvođi nijesu rijetki. Autizam iscrpljuje cijelu porodicu i psihički i fizički i materijalno.”

Da li je ostajanje kod kuće njihova jedina šansa ili postoji mreža pružaoca usluga?

Dajemo glas mladim ljudima koji su u riziku od socijalne i ekonomske isključenosti!

Socijalna uključenost djece sa autizmom

Dijete sa autizmom nije samo. Imamo odgovornost za podršku, saradnju i socijalnu razmjenu sa djecom sa autizmom.

Uz prihvatanje i pomoć porodice i zajednice, dijete sa autizmom može da pronađe svoje mjesto u društvu, pokaže i postigne više. Na taj način postaje vidljivo da djeca sa autizmom mogu da funkcionišu i budu prihvaćena uprkos smetnjama u socijalnoj interakciji, specifičnim interesovanjima i obrascima ponašanja, kao i da posjeduju različite vještine i talente u oblasti umjetnosti i nauke.

Stručna podrška djeci sa autizmom

Da li zajednica obezbjeđuje stručnjake različitih profila i institucije u pružanju podrške djetetu sa autizmom u njegovoj prirodnoj sredini: porodici, za vrijeme boravka u vrtiću, školi?

Djeca sa autizmom i njihove porodice treba da imaju pristup osnovnim zdravstvenim, stručnim, obrazovnim i socijalnim službama i sve mogućnosti koje imaju i drugi.

Dijete sa autizmom traži cjelodnevnu brigu i pomoć, uz stalno otklanjanje kriznih stanja (ugrožavanje sopstvene sigurnosti ili zdravlja, sigurnosti svoje sredine).

Kvalitet podrške u sistemu obrazovanja za djecu sa autizmom

Djeci s autizmom dostupno je inkluzivno predškolsko i školsko obrazovanje, shodno njihovim sposobnostima.

Da li se podrška inkluziji sastoji i u: smanjivanju broja djece u vaspitnoj grupi, dodatnom vaspitaču ili asistentu; zapošljavanju stručnjaka za rehabilitaciju; dodatnim edukacijama vaspitača za kvalitetniji rad sa djecom sa autizmom; saradnji sa drugim stručnjacima i institucijama?